

รายละเอียดกิจกรรม

สัมมนา เรื่อง “Trump 2.0 และอนาคตการค้าโลก อาเซียน และไทย” ภายใต้โครงการประชาคมข่าวกรองทางการค้าแห่งชาติ

1. ความเป็นมา

ภูมิทัศน์การค้าโลกในปัจจุบันมีความซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อการค้าโลก 3 ประการ ได้แก่ ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะระหว่างจีนและสหรัฐฯ ความเร่งด่วนในการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว ตลอดจนการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงข้างต้นกำลังส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อทุกภูมิภาคทั่วโลก รวมถึงกลุ่มประเทศ CLMVT (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย) ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นศูนย์กลางฐานการผลิตและเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่การผลิตโลก ดังนี้

ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ การที่นายโดนัลด์ ทรัมป์ กลับมาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของสหรัฐฯ เป็นสมัยที่ 2 หรือ Trump 2.0 ส่งผลให้ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ระดับโลกเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความตึงเครียดระหว่างสหรัฐฯ กับจีน อีกทั้งการที่สหรัฐฯ จะขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจากประเทศต่างๆ ทั่วโลกในวันที่ 2 เมษายน 2568 ยังจะเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของทิศทางการค้าโลก โดยไทยและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ติดอันดับประเทศที่เกิณดุลการค้ากับสหรัฐฯ 10 อันดับแรกในปี 2567 จึงมีความเสี่ยงสูงที่สหรัฐฯ อาจขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจากไทยและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ขณะเดียวกัน การค้าของกลุ่มประเทศ CLMVT โดยรวมกับสหรัฐฯ และจีน ยังมีความเชื่อมโยงกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยข้อมูลสถิติของ International Trade Center (ITC) ชี้ว่า มูลค่าส่งออกของ CLMVT ไปยังสหรัฐฯ และจีน รวมกันในปี 2566 คิดเป็นสัดส่วนมากกว่า 1 ใน 3 ของมูลค่าส่งออกของ CLMVT ไปทั่วโลก (สหรัฐฯ อยู่ที่ร้อยละ 23 และจีนอยู่ที่ร้อยละ 15) สะท้อนว่า ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากนโยบายด้านการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน จะส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการค้าของ CLMVT เช่นกัน

การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว ประเทศในกลุ่ม CLMVT มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยรายงาน Climate Risk Index ของ German Watch ปี 2564 และปี 2568 ชี้ให้เห็นว่า ไทย เมียนมา และกัมพูชา เป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอันดับต้นของโลก ทั้งสามประเทศข้างต้นจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องเร่งลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ขณะเดียวกัน ประเทศในกลุ่ม CLMVT ยังเป็นภาคีในความตกลงปารีส โดยมีเป้าหมายในการจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งทุกประเทศล้วนตั้งเป้าในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยกัมพูชา มีเป้าหมายที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้มากที่สุด 3.1 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ภายในปี 2573 สปป.ลาว จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกร้อยละ 60 ภายในปี 2573 และบรรลุเป้าหมายการลดการปล่อย

ก๊าซเรือนกระจกให้เหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2593 **เมียนมา** ตั้งเป้าจะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 144 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ภายในปี 2573 **เวียดนาม** มีเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 15.8 ต่ำกว่าระดับปกติ ภายในปี 2573 โดยใช้ทรัพยากรภายในประเทศ และ**ไทย** มีเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 30 - 40 จากระดับปกติภายในปี 2573 ซึ่งการบรรลุเป้าหมายข้างต้นของ CLMVT ผลักดันให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านการค้าและการลงทุนใน CLMVT จำเป็นที่จะต้องปรับตัว เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพื่อประเทศบรรลุเป้าหมายตามที่ให้คำมั่นไว้

นอกเหนือจากการมุ่งลดก๊าซเรือนกระจกตามเป้าหมายของแต่ละประเทศ เพื่อลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแล้ว กฎระเบียบทางด้านการค้าจากประเทศคู่ค้า รวมถึงแผนยุทธศาสตร์ และกฎระเบียบของอาเซียนเอง ยังผลักดันให้ CLMVT ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับทิศทางการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็น European Green Deal ของสหภาพยุโรป (European Union: EU) เช่น กลไกในการปรับคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) แผนยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อมอาเซียน (ASEAN Strategic Plan on Environment) และ ASEAN Taxonomy เป็นต้น

นอกจากนี้ สินค้าส่งออกหลายประเภทที่ CLMVT ส่งออกสู่ตลาดโลกสูงสุด 15 อันดับแรก (แบ่งตาม HS Code 2 Digits) เป็นสินค้าที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับสูง เช่น เครื่องจักรไฟฟ้าและอุปกรณ์และชิ้นส่วน (HS Code 85) ยานพาหนะอื่นๆ ที่ไม่ใช่รถไฟหรือรถราง และชิ้นส่วนและอุปกรณ์ (HS Code 87) พลาสติก (HS Code 39) เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ น้ำมันแร่ และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นสิ่งดังกล่าว สารปิโตรมีนัส ไซที่ได้จากแร่ (HS Code 27) รวมถึงเหล็กและเหล็กกล้า (HS Code 72) เป็นต้น ดังนั้น CLMVT จึงเผชิญความท้าทายอย่างมากในการเปลี่ยนผ่านทางด้านการผลิต การค้า และการลงทุน เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางของโลกในการลดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างโอกาสใหม่ ๆ ทางด้านการค้าและการลงทุนในยุคปัจจุบัน ซึ่งการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) การบริการทางการเงินดิจิทัล (Fintech) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และระบบอัตโนมัติ (Automation) อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) และเทคโนโลยีคลาวด์ (Cloud Computing) ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

อาเซียนกำลังก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจดิจิทัลระดับโลก ด้วยมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลที่ Boston Consulting Group คาดว่าจะเติบโตอย่างมีนัยสำคัญเป็น 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี 2573 ในขณะที่การเดินหน้าผลักดัน “ข้อตกลงกรอบเศรษฐกิจดิจิทัล” หรือ Digital Economy Framework Agreement (DEFA) ให้สำเร็จจะเพิ่มความสะดวกในการทำธุรกรรมดิจิทัลข้ามพรมแดนและปลดล็อกศักยภาพเศรษฐกิจดิจิทัลอาเซียนให้เติบโตเป็น 2 เท่า หรือเป็น 2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี 2573 แนวโน้มข้างต้นตอกย้ำถึงความสำคัญของอาเซียนในการปรับตัว เพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ทั้งหมดนี้ จึงเป็นที่มาของการจัดทำ Trade Intelligence Report 2025 ของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มด้านการค้าของประเทศในกลุ่ม CLMVT จากปัจจัยด้านภูมิรัฐศาสตร์ การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว และการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการค้าโลกต่อกลุ่มประเทศ CLMVT ทั้งปัจจัยด้านภูมิรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะกรณีการกลับมาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของนายโดนัลด์ ทรัมป์ หรือ Trump 2.0 ปัจจัยด้านการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว และปัจจัยด้านการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล

2.2 เพื่อประเมินความสามารถในการปรับตัวของกลุ่มประเทศ CLMVT จากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการค้าโลก โดยประเมินว่า CLMVT สามารถปรับตัวและได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้อย่างไร

2.3 เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม โดยสามารถใช้งานเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการวิจัย เช่น เครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูล ซึ่งจะช่วยประสิทธิภาพในการทำวิจัย เนื่องจากการใช้เครื่องมือที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพสามารถช่วยลดข้อผิดพลาดและเวลาในการทำวิจัย

2.4 เพื่อให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงนโยบายการค้าของประเทศมหาอำนาจที่มีผลต่อเศรษฐกิจโลก และเข้าใจสถานการณ์การค้าระหว่างประเทศในปัจจุบัน



กำหนดการ

สัมมนา เรื่อง “Trump 2.0 และอนาคตการค้าโลก อาเซียน และไทย”

วันที่ 29 เมษายน 2568 เวลา 08.30 – 11.00 น.

ผ่านระบบออนไลน์ Webex

เวลา	รายการ
08.30 – 08.50 น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน
08.50 – 09.00 น.	กล่าวเปิดงาน โดย นายสุภกิจ เจริญกุล ผู้อำนวยการสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา
09.00 – 10.00 น.	หัวข้อ “Trump 2.0 และบริบทการค้าโลก” โดย ศ.ดร.จิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย <u>ผู้ดำเนินรายการ</u> ร้อยโท พันธุ์รบ ราชพงศา ผู้อำนวยการกลุ่มงาน Trade Intelligence and Development Team
10.00 – 11.00 น.	หัวข้อ “Trump 2.0 และอนาคตการค้าอาเซียน” โดย นายพิศาล มาณวพัฒน์ อดีตสมาชิกวุฒิสภาและอดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา <u>ผู้ดำเนินรายการ</u> ร้อยโท พันธุ์รบ ราชพงศา ผู้อำนวยการกลุ่มงาน Trade Intelligence and Development Team

หมายเหตุ : กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม